

Spēļu centri- bibliotēkas vietējā kopienā:

TOY metodes iekļaušanai pieeja

Biežāk uzdotie jautājumi

Biežāk uzdotie jautājumi

1. Kas ir TOY metodes iekļaušanai?.....	3
2. Kad sākās TOY metodes iekļaušanai īstenošana un kur tā tiek realizēta?.....	4
3. Kāda ir TOY pieejas vīzija?.....	4
4. Kāds ir mūsu sapnis?.....	5
5. Kas ir Spēļu centri-bibliotēkas?.....	6
6. Kas var palīdzēt izveidot Spēļu centrus-bibliotēkas?.....	8
7. Kas ir Vietējās iniciatīvas grupas?.....	9
8. Kas strādā Spēļu centros-bibliotēkās?.....	9
9. Kur atrodas Spēļu centri-bibliotēkas?.....	10
10. Kā izskatās Spēļu centri-bibliotēkas?.....	11
11. Kādi ir līdzšinējie TOY metodes iekļaušanai rezultāti?.....	12
12. Kādi ir bērnu ieguvumi no Spēļu centriem-bibliotēkām?...	13
13. Kādi ir vecāku, citu ģimenes locekļu un aprūpētāju ieguvumi?	14
14. Kādi ir ieguvumi vietējai kopienai?.....	15
15. Vai TOY metodes iekļaušanai var būt kā modelis citām pašvaldībām?.....	16
16. Kā uzsākt Spēļu centru-bibliotēku izveidi?.....	17
17. Cik izmaksā Spēļu centri-bibliotēkas?.....	18

1

Kas ir TOY metodes iekļaušanai?

TOY metodes iekļaušanai ir pieeja, kas veicina **iekļaujošu, vietējās sabiedrības vajadzībās balstītu agrās bērnības izglītību un aprūpi**, nodrošinot pakalpojumus bērniem un viņu ģimenēm.

TOY pieeju izveidoja *International Child Development Initiatives* – *ICDI* kopīgi ar 8 valstu nevalstiskajām organizācijām un pašvaldībām. TOY pieeja ietver dažādu sektoru un institūciju sadarbību ar vietējo sabiedrību, lai piedāvātu **elastīgus risinājumus mazu bērnu (0-10 gadi) un viņu ģimeņu konkrētām vajadzībām**.

Tā nodrošina **rotaļu, mācīšanās un socializācijas iespējas** bērniem un viņu vecākiem.

TOY pieeja veicina arī **starppaaudžu aktivitātes**, kurās iesaistīti vecvecāki un citi tuvumā dzīvojoši vecāka gadagājuma cilvēki.

Visas šīs aktivitātes tiek īstenotas **Spēļu centros-bibliotēkās**, kas bieži kļūst par kopienu centriem.

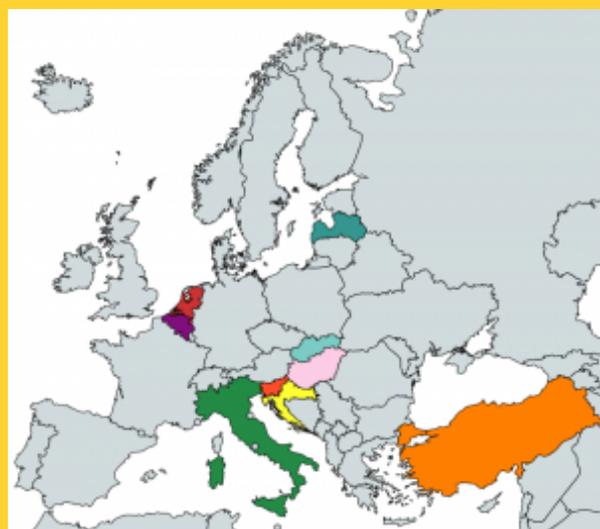

2

Kad sākās TOY metodes iekļaušanai īstenošana un kur tā tiek realizēta?

TOY metodes iekļaušanai aizsākās 2017. gadā un līdz šim pieeja ir īstenota **15 pašvaldībās 8 valstīs:** Horvātijā, Itālijā, Nīderlandē, Slovēnijā, Slovākijā, Turcijā, Ungārijā un Latvijā.

Katrā pašvaldībā ir izveidota Vietējās iniciatīvas grupa un darbojas Spēļu centrs-bibliotēka. Pirmais Spēļu centrs tika atvērts 2018. gada janvārī.

3

Kāda ir TOY pieejas vīzija?

Mēs ticam, ka sociālā iekļaušana sākas ar maziem bērniem un viņu vēlmi rotaļāties un mācīties.

4

Kāds ir mūsu sapnis?

Mūsu sapnis - Spēļu centri-
bibliotēkas visās Eiropas
pilsētās un TOY metode
iekļaušanai ietverta katras
pašvaldības izglītības politikā.

5

Kas ir Spēļu centri- bibliotēkas?

Spēļu centri-bibliotēkas ir **drošas, neformālas, kvalitatīvu pakalpojumu nodrošinošas vietas**, kurās tiek veidotas draudzīgas attiecības starp maziem bērniem (0-10 gadi) un viņu ģimenēm no dažādām vidēm.

Tās ir iekļaujošas vietas, kurās:

- satiekas bērni un dažādu vecumu pieaugušie, lai kvalitatīvi pavadītu laiku, **kopīgi spēlējoties**;

- bērni var **paņemt uz mājām spēles** un izglītojošus materiālus;

- vecāki, vecvecāki un praktiķi var neformāli **mācīties un apmainīties ar informāciju par jautājumiem, kas skar bērnu veselību, mācīšanos un attīstību.**

Spēļu centros-bibliotēkās tiek īstenotas rotaļā balstītas aktivitātes, kas veicina **radošumu, sociāli emocionālo un valodas prasmju attīstību**, kā arī **ceļ bērnu pašvērtējumu**. Tās arī palīdz bērniem sagatavoties formālajai izglītībai.

Īpaši nozīmīgs šis pakalpojums ir romu, migrantu un citām **sociālās atstumtības riskam pakļautajām ģimenēm**, kuru iesaistei tiek pievērsta īpaša uzmanība. Spēļu centri-bibliotēkas ir elastīgs risinājums, kas piedāvā izglītības iespējas visiem tiem bērniem, kuri dažādu iemeslu dēļ nesaņem formālās izglītības pakalpojumus.

TOY Spēļu centri-bibliotēkas spēj sniegt atbalstu bērniem un viņu ģimenēm arī attālināti, ko apliecina Spēļu centru-bibliotēku darbība **Covid-19 pandēmijas** laikā. Spēļu centri-bibliotēkas nodrošināja daudzveidīgus pakalpojumus un atbalstu:

- aktivitātes bērniem un viņu vecākiem tiešsaistē (radošas aktivitātes, kopīgo lasīšanu, videoieteikumus u.c.);
- individuālu telefonisku atbalstu attālinātā mācīšanās procesa nodrošināšanai, īpaši bērniem no sociālās atstumtības riskam pakļautajām ģimenēm;
- palīdzību mājasdarbu veikšanā (telefoniski vai tiešsaistē);
- sadarbības veicināšanu starp izglītības iestādēm un ģimenēm attālinātā mācību procesa laikā;
- sadarbību ar citiem pašvaldības dienestiem/institūcijām, atbalsta sniegšanai ģimenēm dažādu problēmsituāciju risināšanā.

Kas var palīdzēt izveidot Spēļu centrus- bibliotēkas?

Katrā valstī ir nacionālā **TOY metodes iekļaušanai partnerorganizācija**, kas vada programmas īstenošanu valstī. Viņiem ir pieredze un zināšanas, lai izveidotu Spēļu centrus-bibliotēkas, un organizētu to darbību.

Katra nacionālā TOY metodes iekļaušanai partnerorganizācija **vada procesu, apmāca Vietējās iniciatīvas grupas, un sadarbojas ar pašvaldību Spēļu centru-bibliotēku darbības monitorēšanā**. Nacionālās partnerorganizācijas veido un koordinē sadarbību un savstarpēju mācīšanos dažādu pašvaldību Spēļu centru-bibliotēku starpā.

Nacionālās TOY metodes iekļaušanai partnerorganizācijas:

- International Child Development Initiatives – ICDI (starptautiskais koordinators);
- Educational Research Institute - ERI (Slovēnija);
- Open Academy Step by Step – OASbS (Horvātija);
- Associazione 21 luglio (Itālija);
- Izglītības iniciatīvu centrs – IIC (Latvija);
- Wide Open School – WOS (Slovākija);
- Partners Hungary Foundation (Ungārija);
- Federation of Mediterranean Roma Associations - Akromfed (Turcija);
- Leger Des Heils (Nīderlande).

Starptautisko komunikāciju koordinē International Step-by-Step Association – ISSA.

7

Kas ir Vietējās iniciatīvas grupas?

Vietējās iniciatīvas grupas (VIG) ir vietējās komandas, kuras **koordinē Spēļu centru-bibliotēku izveidi, to darbību un īsteno aktivitāšu uzraudzību.** Lai veicinātu sociālo saliedētību un Spēļu centru-bibliotēku ilgtspēju, VIG veido pārstāvji no dažādām darbības jomām, piemēram: pedagogi, izglītības iestāžu vadītāji, sociālie darbinieki, mediķi, pašvaldības darbinieki, vecāki, NVO pārstāvji u.c.

Kas strādā Spēļu centros-bibliotēkās?

Spēļu centru-bibliotēku darbību pārvalda VIG. Katrai VIG ir **koordinators**, kura darba apmaksu sedz projekts un/vai pašvaldība. VIG koordinators arī **īsteno un vada Spēļu centra-bibliotēkas darbu.**

Viņa/viņš organizē un vada Spēļu centra-bibliotēkas aktivitātes, sadarbībā ar **brīvprātīgajiem un dažādu pakalpojumu sniedzējiem** pašvaldībā. Bieži koordinatoram palīdz Spēļu centra-bibliotēkas asistents.

Kur atrodas Spēļu centri-bibliotēkas?

Spēļu centru-bibliotēku atrašanās vietas atšķiras katrā pašvaldībā, bet ir viens ļoti svarīgs kritērijs, kas jāievēro, izvēloties piemērotu vietu: Spēļu centram-bibliotēkai ir jābūt viegli pieejamam visdažādākajām ģimenēm, un, jo īpaši, romu, migrantu un citām sociālās atstumtības riskam pakļautajām ģimenēm.

Tas nozīmē, ka Spēļu centri-bibliotēkas nekad **netiek izvietoti segregētā, slēgtā vidē un ir viegli sasniedzami ar sabiedrisko transportu.** Ja sabiedriskais transports nav pieejams, nokļūšanai uz Spēļu centru-bibliotēku ir jānodrošina cits adekvāts risinājums.

Spēļu centru-bibliotēku atrašanās vietas ir ļoti dažādas: **sabiedriskie centri, bibliotēkas, skolas, pirmsskolas izglītības iestādes u.c.** Vairumā gadījumu telpas, kurās atrodas Spēļu centri-bibliotēkas, pieder pašvaldībām un tiek nodotas lietošanā bez maksas.

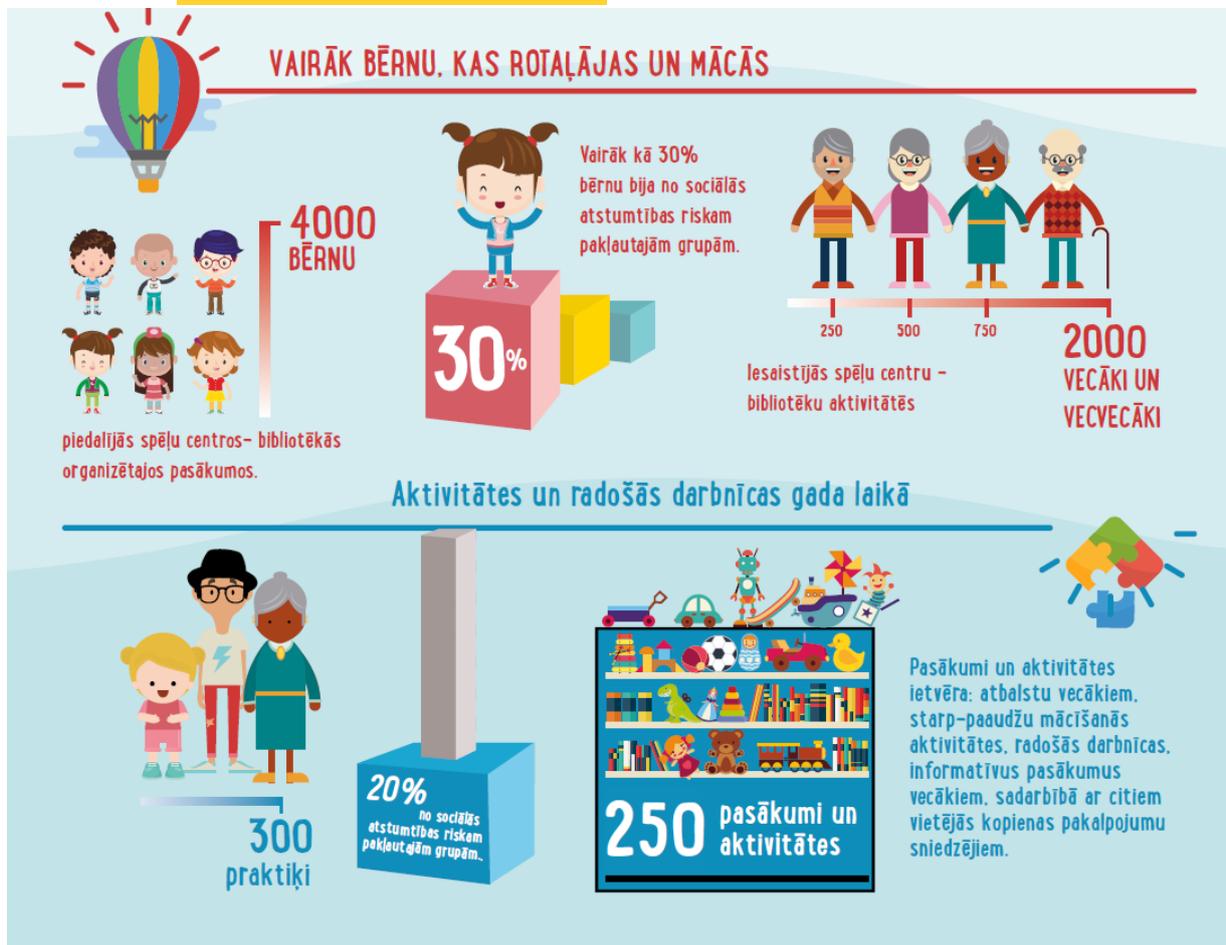
10

Kā izskatās Spēļu centri-bibliotēkas?

Katrs Spēļu centrs-bibliotēka ir atšķirīgs, bet ir lietas, kas visiem centriem ir kopīgas:

- Tās ir **ģimenei un bērniem draudzīgas, drošas telpas**, kurās gan bērni, gan pieaugušie jūtas gaidīti, var brīvi pārvietoties un justies ērti.
- Tās ir **pieejamas visiem**, arī bērniem un pieaugušajiem ar speciālām vajadzībām.
- Ja iespējams, Spēļu centriem-bibliotēkām bez iekštelpām ir **pieejama vieta arī āra aktivitātēm**.
- Ja iespējams, Spēļu centri-bibliotēkas ir **izvietoti pirmajā stāvā**, un tiem ir **atsevišķas ieejas durvis**.
- Spēļu centros-bibliotēkās **vecāki vai citi bērnu pavadošie pieaugušie tiek aicināti palikt un spēlēt kopā ar bērnu** - tas atšķiras no bērnu pieskatīšanas centriem, kur vecāki atstāj bērnus darbinieku aprūpē.

11 Kādi ir līdzšinējie TOY metodes iekļaušanai rezultāti?

- **Veicināta dažādu pakalpojumu sniedzēju sadarbība:** pakalpojumi tiek nodrošināti tuvāk ģimenēm, kas, līdz ar to, jūtas vairāk atbalstītas.
- **Uzlabota sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu pāreja uz pirmsskolu vai skolu:** Spēļu centri-bibliotēkas veido tiltu starp ģimenēm un formālo izglītību.
- **Palielināta uzticēšanās starp ģimenēm ar dažādu kultūras un etnisko izcelsmi:** cilvēki no dažādām paaudzēm un ģimenēm jūtas laipni gaidīti.
- **Uzlabota vietējās sabiedrības sociālā saliedētība,** īpaši mazākās kopienās.

12

Kādi ir bērnu ieguvumi no Spēļu centriem-bibliotēkām?

- Pieeja **kvalitatīviem rotaļu un mācīšanās materiāliem**, kurus var paņemt arī uz mājām.
- Iespējas **mijiedarboties, spēlēties un kvalitatīvi pavadīt laiku** kopā ar dažādas etniskās piederības un sociālo grupu bērniem, vecākiem, vecvecākiem un aprūpētājiem.
- Svarīgu dzīves prasmju (**sociālo, emocionālo, sadarbības prasmju**) attīstīšana, kas palīdz bērniem arī pārejā uz formālo izglītību.
- Iespējas **iepazīt citas kultūras un paaudzes**, lauzt stereotipus.
- **Piederības sajūtas vietējai kopienai** stiprināšana.

13 Kādi ir vecāku, citu ģimenes locekļu un aprūpētāju ieguvumi?

- Iespēja **iepazīt dažādas ģimenes** vietējā kopienā un dalīties ar viņiem vecāku pieredzē.
- **Piekļuve pakalpojumiem bērniem un ģimenēm**, atbalsta saņemšana nepieciešamības gadījumos.
- Iespēja iepazīt **dažādu jomu speciālistus un pakalpojumus** neformālā gaisotnē.
- Iespēja **kvalitatīvi pavadīt laiku ar bērnu**, kopīgi spēlējoties.
- Iespēja **piedalīties nodarbībās** par bērnu audzināšanu, izglītību, veselību.
- **Starppaaudžu kontaktu** veidošanas iespējas, akcentējot senioru lomu mazu bērnu dzīvē.
- Veicināta **vecāku iesaiste** bērnu izglītībā.

14

Kādi ir ieguvumi vietējai kopienai?

- Veicināta kopienas **kopīgas atbildības apziņa** par mazu bērnu labsajūtu kopienā.
- Iespēja pašvaldībām **veidot ciešāku saikni ar iedzīvotājiem**, dzirdēt viņu vajadzības un nodot svarīgu informāciju par izglītības, veselības u.c. jautājumiem.
- Iespēja **uzlabot dažādu pakalpojumu sniedzēju sadarbību vietējā kopienā**.
- **Veicināta izglītības sistēmas sagatavošana un pārveidošana**, lai bērni vietējās izglītības iestādēs tiktu uzņemti iekļaujošākā veidā.
- Uzlabota **izglītības iestāžu un ģimeņu sadarbība**, lai veidotu ģimeņu (īpaši sociālās atstumtības riskam pakļauto ģimeņu) uzticēšanos skolai, lai ģimenes justos gaidītas un pieņemtas.
- **Veicināta iedzīvotāju**, kas pārstāv dažādas etniskās, sociālās u.c. sabiedrības grupas, **sociālā saliedētība**.
- Piedāvātas **nodarbinātības iespējas** sociālās atstumtības riskam pakļautiem cilvēkiem.

15

Vai TOY metodes iekļaušanai var būt kā modelis citām pašvaldībām?

Jā!

TOY metodes iekļaušanai aizsākās ar 7 Spēļu centriem-bibliotēkām 2017. gadā un šobrīd, pēc 3 gadiem, to skaits ir vairāk kā dubultojies. TOY piedāvā **vienotu, bet elastīgu sistēmu, lai sniegtu labāko atbildi uz mazu bērnu un viņu ģimeņu vajadzībām.**

Domā globāli, rīkojies lokāli!

16

Kā uzsākt Spēļu centru- bibliotēku izveidi?

1

Vietējās kopienas kartēšana

Apkopojiet informāciju par iestādēm, organizācijām, speciālistiem, kas strādā ar bērnu izglītības, veselības un labsajūtas nodrošināšanas jautājumiem un izveidojiet Vietējās iniciatīvas grupu (VIG).

Apmācības

Nodrošini Vietējās iniciatīvas grupai īpašas apmacības par TOY metodes iekļaušanai pieeju un Spēļu centru-bibliotēku darba organizēšanu un vadīšanu.

2

3

Vajadzību izvērtējums

Izpētiet kopienas ģimeņu ar maziem bērniem vajadzības un vēlmes, īpašu uzmanību pievēršot ģimenēm, kas pakļautas sociālās atstumtības riskam.

Sagatavošanās

Izvēlieties Spēļu centra-bibliotēkas atrašanās vietu, veiciet nepieciešamos iekārtošanas darbus, iegādājieties spēles un izglītojošus materiālus. Vienojieties par darba laikiem, informējiet par to vietējās ģimenes.

4

5

Spēļu centru-bibliotēku atvēršana

Aiciniet bērnus un viņu ģimenes apmeklēt Spēļu centru-bibliotēku katru nedēļu, izmantot iespēju paņemt rotaļlietu uz mājām, vai piedalīties aktivitātēs.

Pastāvīga uzraudzība un novērtēšana

Apkopojiet informāciju par Spēļu centra-bibliotēkas darbību, analizējiet rezultātus un apmeklētāju viedokļus. Veiciet izmaiņas, ja nepieciešams.

6

Sazinieties ar TOY metodes iekļaušanai partnerorganizāciju Latvijā - Izglītības iniciatīvu centru (IIC), vai pieejas starptautisko koordinatoru International Child Development Initiatives – ICDI. Viņi var sniegt atbalstu un palīdzību Spēļu centra-bibliotēkas izveides procesā.

17

Cik izmaksā Spēļu centri-bibliotēkas?

Izmaksas var būt ļoti atšķirīgas, jo Spēļu centri-bibliotēkas atrodas dažādās vietās, atšķiras to mēbeles un aprīkojums, kā arī rotaļlietu un materiālu klāsts un piedāvātās aktivitātes. Tomēr, ir izmaksas, kas ir raksturīgas visiem Spēļu centriem-bibliotēkām.

Tās ir saistītas ar četrām pozīcijām: **darba samaksa, infrastruktūra, reklāmas izdevumi un aktivitāšu izmaksas.**

Par to vairāk varat uzzināt materiālā: Spēļu centri-bibliotēkas: izmaksu novērtējums.

Vēl jautājumi?

Sazinieties ar ICDI vai nacionālajām partnerorganizācijām:

Starptautiskā koordinēšana:

giulia@icdi.nl

margaret@icdi.nl

INTERNATIONAL
STEP by STEP
ASSOCIATION

Komunikācija:

fcolombo@issa.nl

Horvātija:

sanja@korakpokorak.hr

Ungārija:

deake@partnershungary.hu

Itālija:

educazione21luglio@gmail.com

Latvija:

iicbirojs@gmail.com

Slovākija:

miroslav.sklenka@gmail.com

Slovēnija:

KorakZaKorakom@pei.si

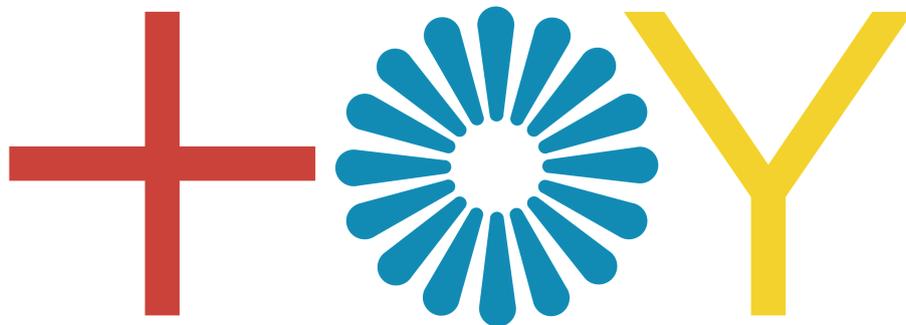
Nīderlande:

iara.de.witte@legerdesheils.nl

Turcija:

akromfed@hotmail.com

FOR INCLUSION

toys to share play to care

www.toy4inclusion.eu

2020. gada jūnijs

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union